

SJEĆANJE NA DAMIRA ČORKA

Braco - tako su ga zvali u obitelji u djetinjstvu, a i kasnije. A njegova sestra blizanka Ksenija je, naravno, Seka. Na poslu svi su ga zvali Damir, a vrlo često: Čorko. I njegova Lidija znala je reći: moj Čorko.....

Poznavali smo se još iz studentskih dana, onako površno. Jedan o drugome znali smo zapravo samo to da studiramo na istom fakultetu i da nismo ista generacija. Pravo upoznavanje uslijedilo je tek kasnije, nakon diplomiranja. I to upravo na vjenčanju Dubravke i Veljka u listopadu 1971. On je na svadbu došao kao Dubravkin bratić, a ja kao Veljkov vjenčani kum. Na svadbenoj svečanosti u hotelu Esplanade Damir i ja sjedili smo za istim stolom, razgovarali o nedavno okončanim studentskim danima i o planovima za budućnost. A neposredna budućnost za obojicu bilo je služenje vojnog roka.

I evo nas uskoro, krajem mjeseca studenog iste godine, zajedno u kasarni na Topčideru u Beogradu. Onako kratko ošišani i u sivomaslinastim šinjelima - ipak smo se nekako prepoznali. A u istoj četi našao se i Damirov znanac iz tehničke škole Ivo Kecur. Svi su ga zvali Ivek, a jedino ga je zastavnik Šukunda uvijek oslovljavao vrlo službeno: Evo vidiš ovako, Ivane! Ubrzo smo nas trojica postali nerazvojna ekipa. Naš kapetan Čedo prepoznao je u nama neku intelektualnu žicu i povjerio nam izrađivanje zidnih novina. Tako smo slobodna poslijepodneva provodili u kancelariji izrađujući priloge za zidne novine. Kod toga je Damirov likovni talent bio ključna komponenta našeg uspjeha, drugim riječima: da nije bilo Damira mi se nikad ne bismo mogli ni kandidirati za tako važnu zadaću u našem vojničkom životu. Nedjeljne izlaske u grad (ponekad su s nama bili i Ljubo, Klime i Šuki) koristili smo za odlazak u slastičarnice, u jeftinije restorane, u kino, u Atelje 212 (gledali smo "Kosu" koja je tek kasnije došla u Zagreb). Ukratko, postali smo "tri ratna druga".

Nakon završetka vojnog roka Ivek se vratio svojoj obitelji (već je onda bio oženjen i imao sina Romana) i svom poslu. Damir i ja bili smo tada tek u nastojanjima da se zaposlimo i da osnujemo obitelj. Što se tiče zapošljavanja imali smo čak mogućnost biranja. Damir je izabrao IGH, a ja Geoexpert. Uskoro je i Damir prešao u Geoexpert pa smo od tada (1972/1973) sve do prelomne 1990. godine gotovo zajedno radili. U tom razdoblju Damir je stekao veliko iskustvo u rješavanju raznih geotehničkih zadataka. Bio je voditelj velikog broja geotehničkih projekata u Hrvatskoj, u ostalim dijelovima bivše Jugoslavije, i u inozemstvu (Irak, Sudan, Egipat, Rusija). Uspješno je projektirao nosive dijafragme za zaštitu građevnih jama, vodonepropusne dijafragme pri izgradnji energetske postrojenja, potporne sidrene konstrukcije, duboko temeljenje na pilotima (energetska postrojenja, lučke građevine, silosi, industrijske građevine) i plitko temeljenje (temeljne ploče, roštilji, trake). Njegovi najvažniji projekti iz tog razdoblja su: Jugobanka i Privredna banka u Rijeci, HE Ormož, HE Grabovica, VS Đurđevac, Barcs, Osijek i Moslavina, Novi silos u Rijeci, Poslovna zgrada Jurišićeva 19 u Zagrebu, Nacionalna i sveučilišna knjižica, Hotel Dubrovnik u Zagrebu, Temeljenje građevina posebne namjene u Bagdadu; CS Migalovci.

Crpna stanica Migalovci, 1979.

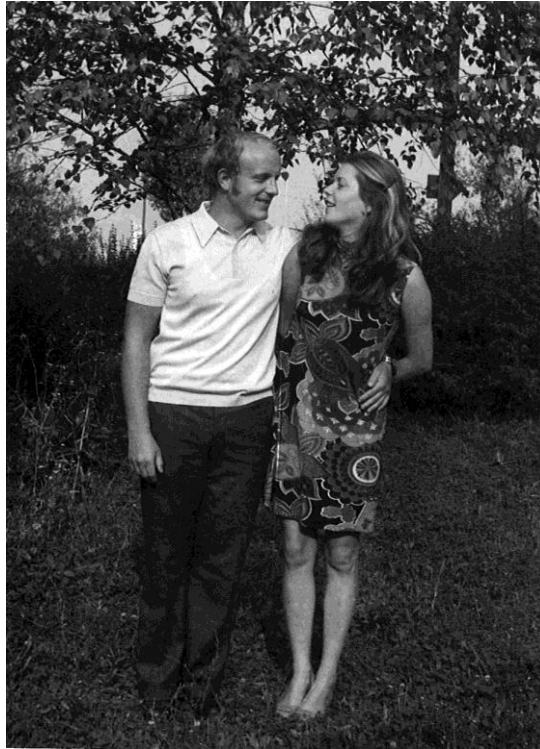
Osim toga Damir je stekao i znatno terensko iskustvo kao npr. za vrijeme jednogodišnjeg boravka u Iraku na radovima temeljenja silosa (Nassiriya, Rifay i Ammara).

U Damirovom stručnom radu posebno mjesto zauzimali su poslovi zaštite, obnove i sanacije kulturno povijesnih građevina, kao npr.: Stolna crkva u Pagu, Tvrdava Bokar u Dubrovniku, Bastion Sv. Margarita u Dubrovniku, Valobran Kaše u staroj Dubrovačkoj luci, Crkva Sv. Petra u Petrovini, Crkva Sv. Jurja u Belcu, Rudolfova vojarna u Zagrebu, Stari grad Samobor u Samoboru, Stari grad obitelji Zrinski u Ozlju, Zidina i kula u Iloku, Crkva Sv. Ivana Kapistrana u Iloku, Tvrdava Peovica u Omišu.

Nekako u isto doba obojica smo ozbiljnije krenuli prema obiteljskom životu. U skladu s tada uobičajenim standardom: imaš diplomu, odslužio si vojsku, vrijeme je za ženidbu - sve više smo težili onome što je naš prijatelj Ivek već imao. Dakle, druženje smo nastavili u proširenom sastavu: Kaća i Ivek, Lidija i Damir, Gordana i ja. Iz tog razdoblja pamtimo zajedničke izlete na Jelovicu, u Zagorje, Ozalj itd.

Izlet u Zagorje, 1974.

Ozalj, 15. 09. 1974.

Uskoro smo i Damir i ja uplovili u bračne vode.

Vjenčanje 1974.

A s dolaskom potomstva (Ivek i Kaća dobili su Ivanu, Lidiju i Damir - Irenu i Davora, Gordana i ja - Sonju, Jelenu i Nenada) naše prijateljstvo bilo je obogaćeno novim zajedničkim događajima: krstítke, dječji rođendani, obiteljski izleti, krizme, Proslave i vesela druženja bila su na dnevnom redu: u Vrapču, u Ciglenečkoj, u Rapskoj (kasnije u Rešetarovoju).

Ponekad smo organizirali obiteljske izlete: Cavtat, Portorož, Rovinj, Selca, Kostel, Sveta Gera, Ozalj, Maruševac, Ivanščica..... a bilo je i kolektivnih (sindikálnih) izleta: Plitvice, Opatija, Radenci..... Bili su to uvijek ugodni susreti, uživali smo u našem prijateljstvu, bilo nam je lijepo biti zajedno. Bili smo uvjereni da će uvijek biti tako.

Ivana, 2. rođendan, Vrapče 1979.

Jelena, krstitke, 23. 12. 1979.

Sindiklani izlet u Opatiju, 1980.

Proljetni praznici, Cavtat 1981.

Izlet u Remete kod Horvatovih, lipanj 1981.

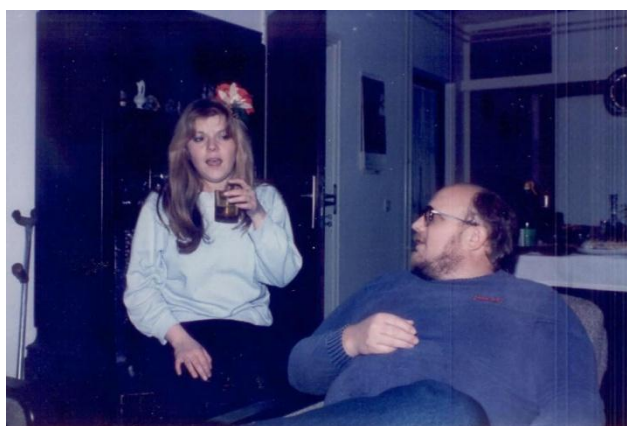
Izlet u Radence, 1981.

Proljetni praznici, Portorož 1982.

Kotlovina u Vrapču, 1985.

Doček nove godine 1986. u Rešetarovoj

Posao kojim smo se bavili nametao je stalno stručno usavršavanje. Damir je bio aktivan kao autor i koautor stručnih članaka, te kao predavač na stručnim seminarima. Iz tog vremena pamtim zajedničko sudjelovanje na nekoliko stručnih skupova: Savjetovanje o hardveru i softveru u strukturalnoj analizi i računarskom projektiranju, Beograd, 1980; XV savjetovanje Jugoslavenskog društva za mehaniku tla i temeljenje koje je održano u Ohridu 1981.god.; I jugoslavenski simpozij o tunelima, Brijuni, 1988.

XV savjetovanje JDMTF, Ohrid 1981.

Osim toga Damir je upisao poslijediplomski studij na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Magistrirao je 1986. godine na temu "Utjecaj deformacije tla na preraspodjelu naprezanja u konstrukciji silosa". Godine 1991. izabran je u zvanje znanstvenog asistenta na Građevinskom fakultetu.

1990.godine u trenucima presudnih političkih, društvenih i ekonomskih promjena, te urušavanja Geoexperta i Geotehnike, Damir je jedan od osnivača CONEX-a gdje je radio sve do umirovljenja. Premda smo od tada djelovali u različitim radnim sredinama naši stručni i znanstveni interesi su se često isprepletali. Tako je npr. Conexova inicijativa da se tehnologija mlaznog injektiranja uvede u geotehničku praksu u Hrvatskoj bila poticaj za našu daljnju suradnju. Damir je osmislio postupak za primjenu ove tehnologije za saniranje neuređenih odlagališta otpada što smo uključili u znanstveni projekt "Geotehnologija za odlagališta otpada". Jedan od rezultata zajedničkog rada na tom projektu je članak "Experiences with jet-grouting technology applied to the remediation of old dump sites" koji je objavljen 1997. godine na 14. konferenciji Međunarodnog društva za mehaniku tla i temeljenje.

Istovremeno Damir je pokrenuo rad na knjizi "Mlazno injektiranje – prikaz tehnologije i primjene mlaznog injektiranja". On je na sebi svojstven način uporno sakupljao do tada objavljena iskustva u dostupnoj literaturi, te bilježio zapažanja iz vlastite prakse. Budući da Damir nije nikada previše pažnje poklanjao gramatici, pravopisu, oblikovanju teksta i sl. meni je pripala uloga "pomoćnika" odnosno urednika. Priličnu količinu pisanog materijala (prikupljenih članaka i originalnih Damirovih bilježaka, neke od njih i danas čuvam) oblikovao sam, uz Damirovu pomoć, u jednu logičnu cjelinu. Knjiga je također objavljena 1997. godine.

No, ovo razdoblje donijelo nam je jedno neočekivano bolno životno iskustvo. U jesen 1996. god. kod našeg prijatelja Iveka otkrivena je teška bolest. Nekoliko dana prije njegove smrti bili smo kod njega u bolnici na Jordanovcu. Nakon kratke posjete sa suzama u očima izašli smo iz njegove sobe, znali smo da je to bio posljednji oproštaj. Umro je upravo na Badnjak iste godine. Bio je to kraj jednog sretnog razdoblja u našim životima.

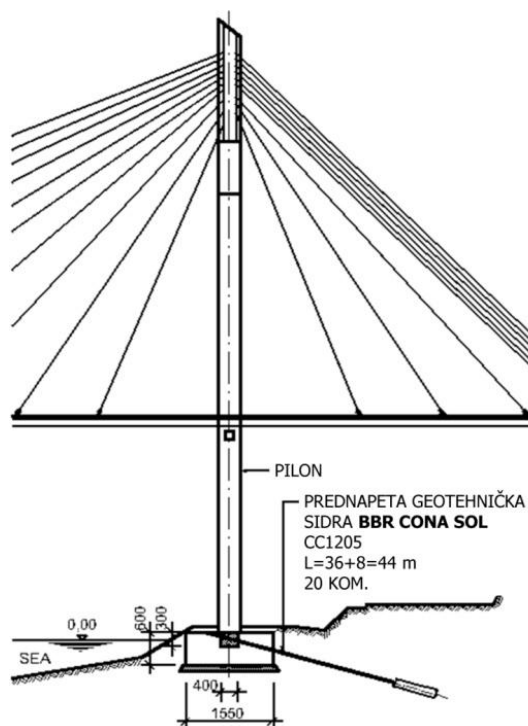
Damir je nastavio i proširio svoje djelovanje u području geotehničkog inženjerstva. Njegovi važniji projekti iz tog razdoblja su: Stari most u Mostaru - geotehnički istražni radovi i projekt sanacije ostataka mosta i temeljnog tla; Luka Ploče - analiza stabilnosti Obale 5 i projekt konstrukcije novih obala; Temeljenje silosa Dubravica; Marine u Novigradu, Rovinju, Krku, Korčuli; HE RAMA - istražni radovi i studija stabilnosti padine čvorišta vodostana; Vodopad Plive kod Jajca; Temeljenje silosa Dubravica (Bosna i Hercegovina); RAFINERIJA NAFTE RIJEKA - URINJ, Projekt osiguranja stjenjskih pokosa spremničkog prostora -Hidrokreking; Most preko Vrbasa u Jajcu - Projekt sanacije (Bosna i Hercegovina); Sanacija poslovne građevine "Uzor " u Splitu; Željeznički tunel Golubinjak - Projekt sanacije; Poslovna zgrada "Pliva" u Zagrebu - Projekt zaštite građevne jame; Uređaj za pročišćavanje vode, Butoniga - Projekt zaštite građevne jame.

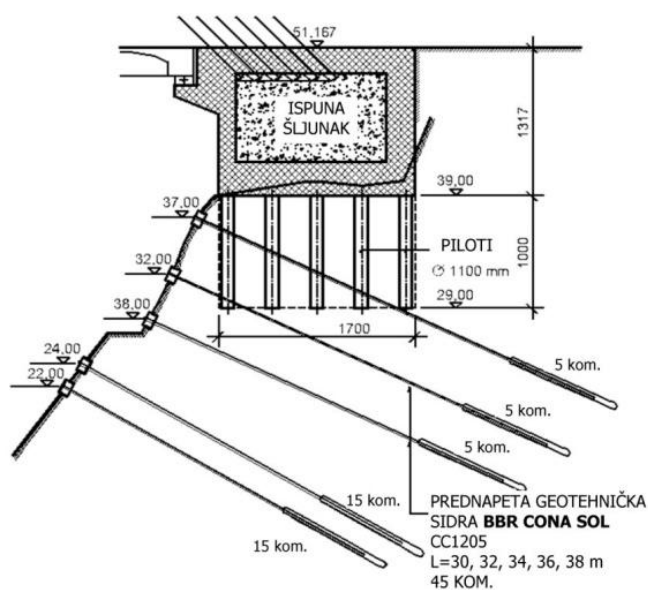
Gradilište Hidrokreking, Urinj 2010.

Ovdje treba posebno napomenuti projekte u kojima je primijenjeno mlazno injektiranje: Temeljenje poslovne građevine "CENTAR III" u Poreču; Sanacija i osiguranje dna kanala ulaznog dijela derivacijskog kanala - HE Dubrava; Sanacija brane na Mrežnici pomoću vododržive zavjese na uzvodnom dijelu brane; Vododrživa zavjesa za zaštitu iskopa građevne jame - Trgovački centar "Tržnica" u Karlovcu; Zaštita građevne jame i temeljenje crpne stanice CS-1 u Metkoviću; Sanacija temeljnog tla ispod građevine crpne stanice "Galdovo" na ušću Kupe u Savu u Sisku; Brtvljenje otvora u armiranobetonskoj dijafragmi u pothodniku Savska cesta - Ljubljanska avenija u Zagrebu; Zaštita iskopa građevne jame za poslovno stambenu zgradu "ACM", Ulica A. Heinza u Zagrebu; Osiguranje temeljenja kolektorske cijevi u Solinu; Ojačanje temeljnog tla za crkvu Sv. Kvirina u Sisku; Vododrživa zavjesa duž tijela brane Koranskog slapa u Karlovcu; Osiguranje iskopa i temeljenje slapišnog dijela kolektora u Solinu; Osiguranje iskopa građevne jame i ojačanje tla za stambeno poslovnu građevinu na Knežiji u Zagrebu; Ojačanje temeljnog tla i rekonstrukcija temelja strojarnice MHE Roški slap.

Temeljenje mosta preko rijeke Omble u Dubrovniku (Most dr Franje Tuđmana) bio je jedan od značajnih projekata na kojem smo zajedno radili. Damir je projektirao trajna geotehnička sidra koja su izvedena za dodatnu sigurnost temelja pilona i za stabilizaciju padine ispod upornjaka na dubrovačkoj strani. Obzirom na potrebnu trajnost sidara, koja je posebno upitna u uvjetima uronjenosti u morsku vodu (pilon), odnosno neposredne blizine mora (upornjak), projektom je bila predviđena ugradnja sidara izrađenih od polimera ojačanog karbonskim vlaknima – CFRP (Carbon Fibre Reinforced Polymer). Investitor je nakon početnog prihvatanja predložene tehnologije ipak promijenio odluku i odabrao "obična" elektro-izolirana sidra s dvostrukom zaštitom.

Most u Dubrovniku, temeljenje pilona, 2001.

Most u Dubrovniku, stabilizacija padine ispod upornjaka, 2001.

Sidreni blokovi ispod upornjaka mosta u Dubrovniku, 2001.

Od Damirovih projekata sanacije i obnove kulturno povijesnih građevina treba spomenuti: Obnova zvonika župne crkve u Sutivanu na Braču (Nagrada "Slobodne Dalmacije" za zaštitu spomenika kulture u Hrvatskoj "Vicko Andrić"); DVOR "TRAKOŠČAN" - Statička sanacija konstrukcije i Projekt krovšta zapadne kule i obnova pročelja, "MAJKA BOŽJA JERUZALEMSKA" ZAVJETNA CRKVA NA TRŠKOM VRHU - Sanacija i obnova postaja Križnog puta, Sanacija tornja crkve i sanacija cinktora, Projekt sanacije konstrukcije cinktora, KAŠTEL LUKŠIĆ - "KAŠTEL VITTURI" - Projekt sanacije konstrukcije, BISKUPIJA POREČ "EUFRAZIJEVA BAZILIKA" - Projekt konstruktivne sanacije, Sanacija zapadnog zida trijema, Osiguranje pete luka uz ulaznu prostoriju, Sanacija kamenog portala, Krov središnje apside - Izvedbeni projekt, DUBROVNIK - TVRĐAVA SV. IVANA - Sanacija hidroizolacije terase, DIOKLECIJANOV AKVADUKT U SPLITU - Projekt obnove i rekonstrukcije dijela akvadukta, STARA ZGRADA DRŽAVNOG ARHIVA I NSB -a U ZAGREBU -Projekt sanacije vlage, STARI GRAD FRANKOPAN U NOVIGRADU NA DOBRI, Projekt sanacije okrugle kule i južnog bedema; STARI MOST U MOSTARU - Istražni radovi i projekt sanacije temeljnog tla i zidova upornjaka; Most KRIVA ČUPRIJA u Mostaru - Projekt sanacije i obnove; KULE TARA I HELEBIJA u Mostaru - Projekt sanacije i obnove.

Dodjela nagrade Vicko Andrić, 1994.

Sanacija i obnova postaja Križnog puta, Zavjetna crkva na Trškom vrhu, 1998.

Sanacija gradskog zvonika u Novigradu, 2004.

Obnova i rekonstrukcija Nadbiskupskog sjemeništa na Kaptolu, Zagreb, 2005.

Stari grad Frankopan, Novigrad na Dobri, 2008.

Kao još jedan dokaz Damirove svestranosti ovdje valja spomenuti njegov doprinos u realizaciji umjetničke instalacije "Kravata oko Arene". Radi se o 9.000 m² crvene tkanine (duljine 971 m i širine 25 m) koja simbolizira kravatu kao dio hrvatske i svjetske baštine. Instalacija povezuje antički, grčkogorimski svijet, modernu civilizaciju i Hrvatsku. Kao rezultat rada cijelog tima stručnjaka, u kojem je Damir autor idejnog projekta s osnovnim elementima predviđene instalacije, pulsku Arenu je 18. listopada 2003. godine obavila najveća kravata na svijetu!

Kravata oko Arene, Pula, 2003.

Damir je i dalje posvećivao veliku pažnju stručnom usavršavanju. Bio je redoviti predavač na seminarima Društva građevinskih inženjera Zagreb, kao i na stručnim skupovima DANI OVLAŠTENIH INŽENJERA GRAĐEVINARSTVA u organizaciji Hrvatske komore inženjera građevinarstva. Aktivno je sudjelovao na domaćim, regionalnim, europskim i svjetskim stručnim i znanstvenim savjetovanjima: 1. kongres Hrvatskog društva za mehaniku, Pula, 1994; 2. savjetovanja Hrvatskog društva za mehaniku tla i temeljenje, Varaždin, 1995; 11th European Conference on Soil Mechanics and Foundation Engineering, Copenhagen, 1995; Sabor hrvatskih graditelja, Cavtat, 1996; IV kongres

Društva hrvatskih građevinskih konstruktora, Cavtat, 1996; Drugo posvetovanje slovenskih geoteknikov, Rogla, 1996; International Workshop FIP CROATIA '96, Bizovačke toplice, 1996; 14th International conference on Soil Mechanics and Foundation Engineering, Hamburg, 1997; 11th Danube-European Conference on Soil Mechanics and Geotechnical Engineering, Poreč, 1998; Savjetovanje "Mehanika stijena i tuneli", Zagreb, 1999; Tretje posvetovanje slovenskih geoteknikov, Portorož, 1999; Sabor hrvatskih graditelja, Cavtat, 2000; EUROCK 2001 – Rock Mechanics – A Challenge for Society, Espoo (Finska), 2001; 3. Savjetovanje Hrvatske udruge za mehaniku tla i geotehničko inženjerstvo, Hvar, 2002; The 1st Central European Congress on Concrete Engineering, Graz, 2005; 4. savjetovanje Hrvatskog geotehničkog društva, Opatija, 2006; 5. savjetovanje Hrvatskog geotehničkog društva, Osijek, 2009.

Prema nepotpunoj evidenciji Damir je objavio više od 50 radova (zajedno smo napisali 18 članaka).

2. savjetovanje HDMTT, Varaždin 1995.

Sabor hrvatskih graditelja, Cavtat - Dubrovnik, 1996.

14th International conference ISSMFE, Hamburg, 1997.

Podunavska konferencija ISSMGE, Poreč 1998.

EUROCK 2001, Espoo (Helsinki), 2001

The 1st Central European Congress on Concrete Engineering, Graz 2005.

5. Savjetovanje HGD, Osijek 2009.

Osim poslova, projekata, gradilišta, stručnih savjetovanja uvijek se našlo vremena za druženja, izlete, opuštanja, proslave, vjenčanja....

Izlet na Biokovo, 1994.

30. godišnjica braka, 1994.

Martinje 1994.

Irena, promocija, Filozofski fakultet, 2000.

Doček Nove godine, Poreč, 2000.

Negdje u bračkom kamenjaru, 2002.

Na terasi u Bobovišću, 2004.

Proslava 50. rođendana D. Lovrenčića, Restoran Dunav u Sv. Križu Začretje, 2004.

Martinje, Sv Križ Začretje, 2006.

Damirov 60. rođendan, 2006.

Na vjenčanju Irene i Tomislava, 2007.

Nenad, promocija, Filozofski fakultet, 2008.

Uz gibanicu na Trešnjevcu, 2009.

Na vjenčanju Ane i Davora, 2009.

A jedan od posljednjih Damirovih projekata, čiju realizaciju je uspio tek djelomično pratiti, bio je Projekt osiguranja sjevernog zabatnog zida stambeno poslovne zgrade Masarykova 24 - Gundulićeva 18.

Zabatni zid: Masarykova 24 - Gundulićeva 18

Uz sve stručne zadatke i obiteljske obaveze Damir je uvijek nalazio slobodnog vremena za svoj omiljeni hobi - slikarstvo. Njegove slike, kolaži, crteži, reljefi, igračke itd. ispunili su, malo po malo, zidove njegove neslužbene galerije u Ciglenečkoj, na Trešnjevcu i u Sutivanu.

Kuća u Sutivanu

Odlaskom u mirovinu u ljeti 2013. god. Damir se znatno više posvetio svojem hobiju pri čemu je prvenstveno ispunjavao želje svojih unuka Line, Martina, Lukasa i Nele, kao i svoje pranećakinje Eduarde iz Maribora.

Damir Čorko umro je u Zagrebu 6. ožujka 2014. u 68. godini života. Ispratili smo ga na vječni počinak 11. ožujka u krematoriju na Mirogoju. Njegovi posmrtni ostaci položeni su u obiteljski grob na groblju Miroševac.

Lina, Martin, Lukas, Nela i Eduarda više nikad neće dobivati nove igračke iz dedine radionice. A Damir, Miro i ja više nikad nećemo oštro raspravljati o jednom, za nas uvijek prevažnom pitanju: da li je more voda, ili je more - more.

Zagreb, svibanj 2014.

D. Kovačić

(Zahvaljujem svima koji su pomogli u prikupljanju podataka i fotografija za ovaj tekst.)